

Kartlegging av jærtistel (CR) i Hå og Eigersund kommuner 2019-2020

Knut Børge Strøm

November 2020

Kartlegging av jærtistel (CR) i Hå og Eigersund kommuner 2019-2020

Ecofact rapport 725

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Strøm, K.B. 2020. Kartlegging av jærtistel (CR) i Hå og Eigersund kommuner 2019-2020. Ecofact rapport 725.
Nøkkelord:	Jærtistel, rødlisteart, kritisk truet, kartlegging, Hå, Eigersund
ISSN:	1891-5450
ISBN:	978-82-8262-723-8
Oppdragsgiver:	Fylkesmannen i Rogaland v/ Einar Heegaard
Prosjektleder hos Ecofact AS:	Knut Børge Strøm
Prosjektmedarbeidere:	
Kvalitetssikret av:	Ole Kristian Larsen og Bjarne Oddane
Forside:	Foto: Jærtistel ved Moivika . © Knut Børge Strøm

www.ecofact.no

INNHOOLD

1	INNLEDNING	4
2	UNDERSØKELSE SOMRÅDET	4
2.1	BELIGGENHET	4
3	MATERIALE OG METODER	5
3.1	MATERIALE	5
3.2	METODE	5
4	RESULTATER	7
4.1	MOIVIKA – ARTSRIK VEIKANT	7
4.2	URVIKA 1	8
4.3	URVIKA 2	11
4.4	HOLMANE/KINNARVÅGGAPET	12
4.5	KINNARVÅGGAPET	13
4.6	KINNARVÅGEN 1	15
4.7	KINNARVÅGEN 2	17
4.8	KINNARVÅGEN 3	17
4.9	KINNARVÅGEN 4	18
4.10	HAVER - HOVEDLOKALITET	19
4.11	HAVER ØST	21
4.12	HAVER 3	22
4.13	HAVER 4	23
4.14	HAVER 5	24
4.15	HAVER 6	25
4.16	HAVER 7	25
4.17	HAVER 8	26
4.18	HAVER 9	26
4.19	HAVER 10	27
4.20	HAVER 11	27
4.21	HAVER 12	28
4.22	HAVER 13	28
4.23	HAVER 14	29
4.24	HAVER 15	29
4.25	HAVER 16	30
4.26	HAVER 17	30
4.27	HAVER 18 OG 19	31
4.28	HAVER 20	32

4.29 HELLESUND	33
4.30 HELLESUND 2	34
4.31 HELLESUND 3	35
4.32 HELLESUND 4	36
4.33 HELLESUND 5	36
5 FUNNLISTE	37
6 REFERANSER.....	38

1 INNLEDNING

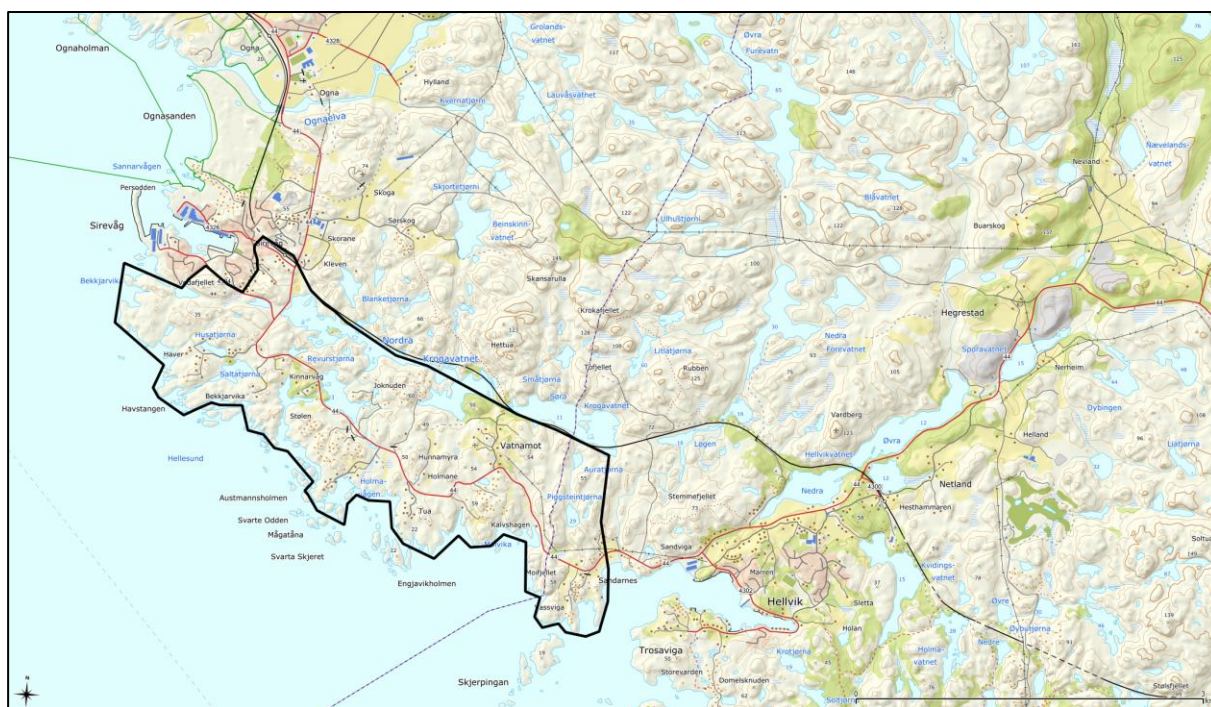
Jærtistel (*Serratula tinctoria*) er en svært sjelden korgplante som i Norge kun er kjent fra et begrenset vekstområde i Hå kommune, Rogaland. Arten er oppført som CR-kritisk truet på den nasjonale rødlisten. Bakgrunn for rødlistevurdering er at jærtistel har et lite utbredelsesområde med en pågående bestandsreduksjon og få individ. Arten vokser i tillegg i sandrik kystlynghei og semi-naturlig eng, som er sjeldne og truede naturtyper i tilbakegang.

Fylkesmannen i Rogaland ønsker å styrke kunnskapsgrunnlaget for jærtistel, og har i forbindelse med dette gitt Ecofact oppdraget med å belyse bestandsstatus for arten. Gjeldene rapport tar for seg bestandsstatus for jærtistel i undersøkte områder i Hå og Eigersund kommuner per november 2020. Befaring ble gjennomført i blomstringstid for arten, medio august. Arbeidet er utført av Knut Børge Strøm.

2 UNDERSØKELSESOMRÅDET

2.1 Beliggenhet

Området hvor kartlegging er gjennomført ligger mellom Hellvik (Eigersund kommune) og Ognå (Hå kommune), Rogaland fylke. Undersøkellesområdet følger kystlinjen, og omfatter småkupert kystlandskap med mye berg i dagen. Spredt innslag av de verdifulle naturtypene semi-naturlig eng og kystlynghei. Kunstmarksområder som gjødslet beitemark, åker og og varierende infrastruktur utgjør større areal. Undersøkellesområdet fremgår av figur 1.

Figur 1. Svart linje utgjør undersøkelsesområdet og danner grunnlag for jærtistel kartlegging 2019-2020.

3 MATERIALE OG METODER

3.1 Materiale

Materialet for rapporten stammer fra flere kilder. Nettstedene Artskart (<https://artskart.artsdatabanken.no>) og Naturbase (<http://kart.naturbase.no>) er sjekket for opplysninger. Det er samtidig benyttet bestandsdata fra tidligere kartlegginger av jærtistel (Lundberg 2015). Feltarbeid gjennomført av forfatteren i perioden 07.08.2019 til 16.08.2019 og 17.08.2020 til 21.08.2020 utgjør imidlertid det viktigste datagrunnlaget for rapporten.

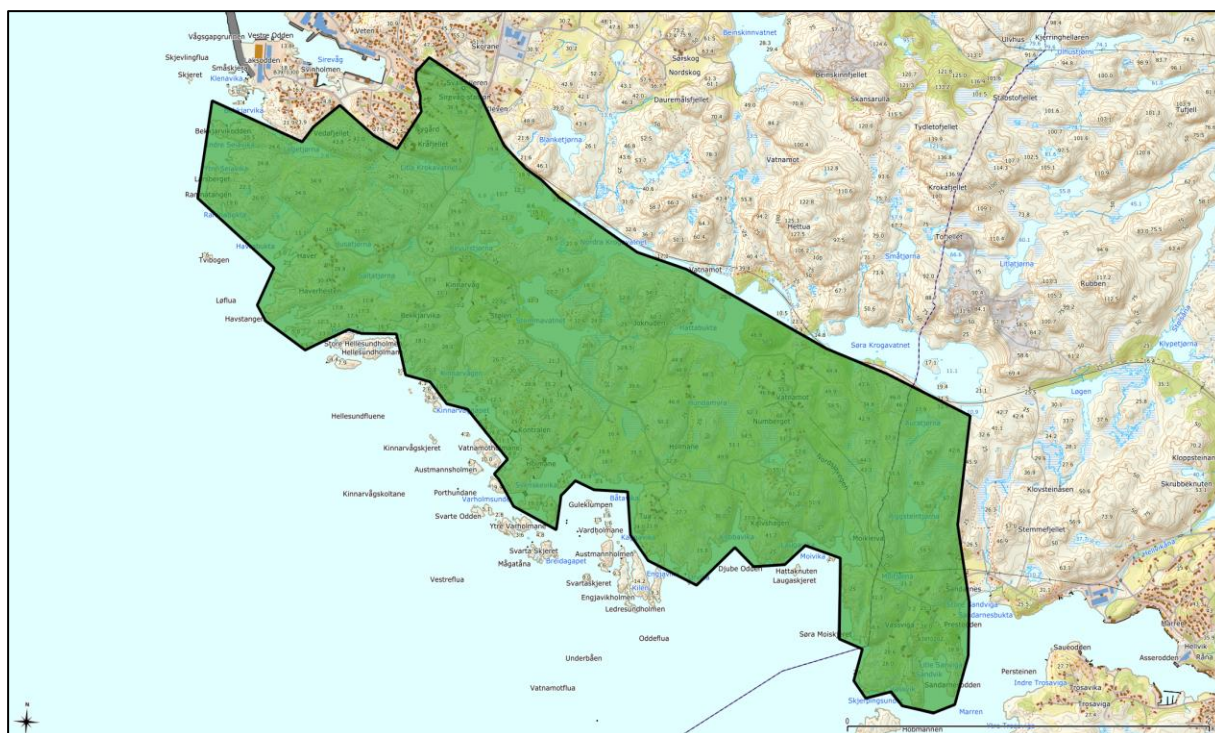
3.2 Metode

Fylkesmannen i Rogaland sine retningslinjer for kartlegging av jærtistel i 2019-2020 er lagt til grunn i utførelse av oppdraget. Kartlegging ble gjennomført i blomstringstid for arten, og alle forekomster av jærtistel ble punktregistrert med GPS i felt. Samtlige funn ble avfotografert. En enkeltforekomst er regnet som et enkeltindivid eller en bestand. Ved en avstand på mer enn 5 meter fra hvert individ, ble dette avgrenset som eget individ/bestand. I presentasjon av funn er enkeltindivid eller få individ samlet markert med punkt, mens forekomst av bestand er markert med polygon. I de områder hvor dette ikke ble sett på som spesielt tidkrevende, ble stengler av jærtistel telt opp, på tross av at det i utgangspunktet kun skulle registreres "forekomst". Dette var typisk enkeltforekomster eller vekstlokaliteter hvor plantene var enkle å få en rask oversikt over.

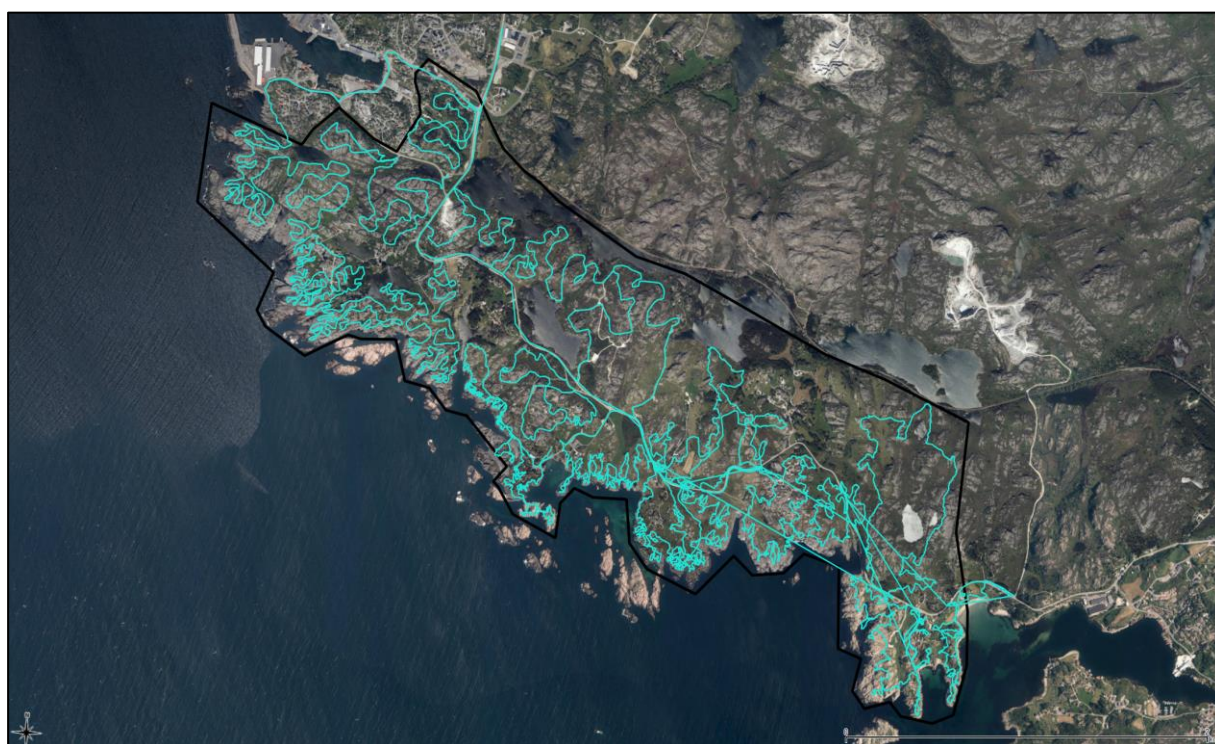
Kartlegging ble påbegynt i sørøstre del av undersøkelsesområdet, ved Sandarnes i Hellvik. Det ble så kartlagt nordvestover i retning Ogna/Sirevåg. Før oppstart i felt, og fortløpende under kartlegging ble det foretatt en potensialvurdering av hvor det ansås som mest sannsynlig å finne jærtistel. Det ble gått svært nøye til verks i det kupertre sprekkelandskapet nærmest kysten. Det ble her anslått å være størst sannsynlighet å finne små bestand av jærtistel på vegetasjonsflekker mellom svaberg/nakent berg. I disse områdene kommer ikke beitedyrene like lett til, samt at vegetasjonen er mindre preget av gjødsel. Nærmest kysten vil det også være større innslag av skjellsand, noe jærtistel virker å ha preferanse for (Artsdatabanken 2019). Områder som ikke ble prioritert i detaljkartlegging var vegetasjonsfritt svaberg, gjødslet beitemark og åker med hardt beitetrykk, områder dominert av infrastruktur og høyereliggende kalkfattig kystlynghei på nordøstsiden av riksvei 44. Det kan særlig fremheves at funn av jærtistel i områder som har hatt et vedvarende hardt beitetrykk over tid, ses på som lite til inget sannsynlig.

Det ble tilbakelagt om lag 10 mil på kryss og tvers av undersøkelsesområdet for tilgjengelige midler fra Fylkesmannen (se figur 3). Figur 2 viser kartlagt areal. Sett i sammenheng med at området er geografisk begrenset, vurderes hele undersøkelsesområdet å være svært godt undersøkt. Feltbefaring gjennomført i 2019-2020 i regi av Ecofact, kombinert med tidligere kartlegginger av Ecofact i samme område (heldekkende NiN kartlegging 2015-2016), samt øvrig kartlegging av jærtistel, danner basis for et svært godt kunnskapsgrunnlag for arten. Mørketallet i kartlagte områder anses som minimalt.

Funnene er presentert med bilder og kart for hver lokalitet. Alle funn er lagt inn i Artsobservasjoner under prosjektet "Jærtistel 2019" og "Jærtistel 2020".

Figur 2. Grønn skravur viser utkvitterte og kartlagte områder per november 2020.

Figur 3. Undersøkte områder under jærtistel kartlegging 2019-2020. Blå strek viser sporlogg hentet fra GPS og regenerert spor i GIS program.

4 RESULTATER

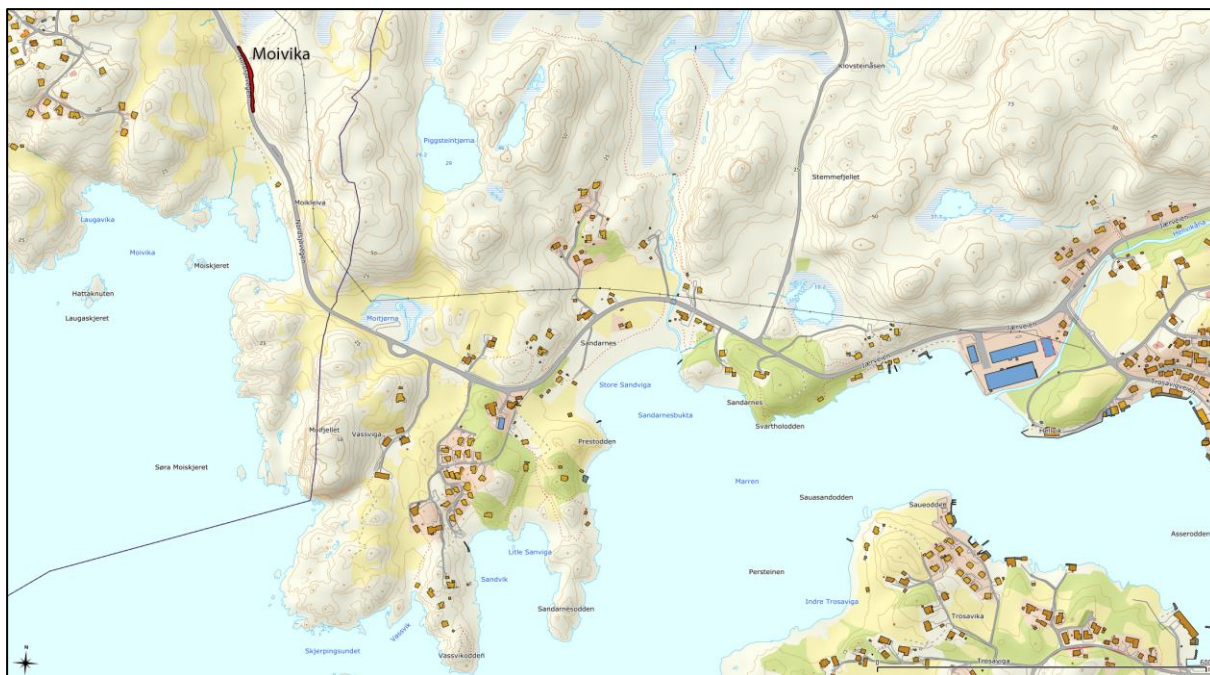
Alle funn av jærtistel er presentert i egne avsnitt for hver vekstlokalitet/forekomst av individ/bestand. Det ble under kartlegging i 2019 avdekket én ny forekomst av jærtistel i undersøkelsesområdet, samtidig som det ble gjort gjenfunn av flere eldre registreringer. I 2020 ble det funnet i overkant av 20 mer eller mindre nye dellokaliteter. Nye lokaliteter har i all hovedsak tilknytning til Haver. Positivt for arten er en tilsynelatende god oppgang sett opp imot tidligere års registreringer. Av kjente/inntakte vekstlokaliteter ble Haver, Moivika, Urvika og Kinnarvåg undersøkt. Nye lokaliteter er nordvest for Holmane, Hellesund og området rundt Haver.

4.1 Moivika – artsrik veikant

Kjent og stabil lokalitet hvor jærtistel vokser i en artsrik veikant. Veikanten ligger ved Moivika, nordvest for Moikleiva. Lokaliteten utgjøres av en bratt skråning med ugjødset og til dels artsrik vegetasjon. Området er registrert som naturtype i henhold til håndbok 13, i tillegg til å være registrert som den verdifulle naturtypen Eng-aktig sterkt endret fastmark med svært høy kvalitet, i henhold til NiN 2019 (Natur i Norge).

Veikanter blir slått årlig for å opprettholde fri sikt langs vei. Hvis dette gjøres skånsomt og tilrettelagt, vil det kunne gagne floraen som vokser langs veien. Ved befaring i 2019 var veikanten ved Moivika fortsatt ikke slått. Det er et håp om at det foreligger en god dialog med utførende oppdragsgiver for kantslått, slik at slått utsettes til etter at jærtistelen har fått tid til å frøsette seg. Det ble telt grovt 83 individ av jærtistel i 2019. Dette viser en oppgang fra siste års opptelling i 2014, men samtidig identisk med antall individ i 2010 (Lundberg 2015).

Trusler mot lokaliteten vil være for hard og feil kantslått. Det ble ved befaring registrert fremmedarten lupin i nedre parti av veikanten. Arten er invasiv, og vil, hvis den får fotfeste kunne ta helt over. Det ble også registrert en viss erosjon nederst mot veien, men det er uvisst om dette er naturlig eller fra grøfterensk.

Figur 4. Moivika – artsrik veikant. Lokaliteten er avmarkert som bestand (rødt polygon).

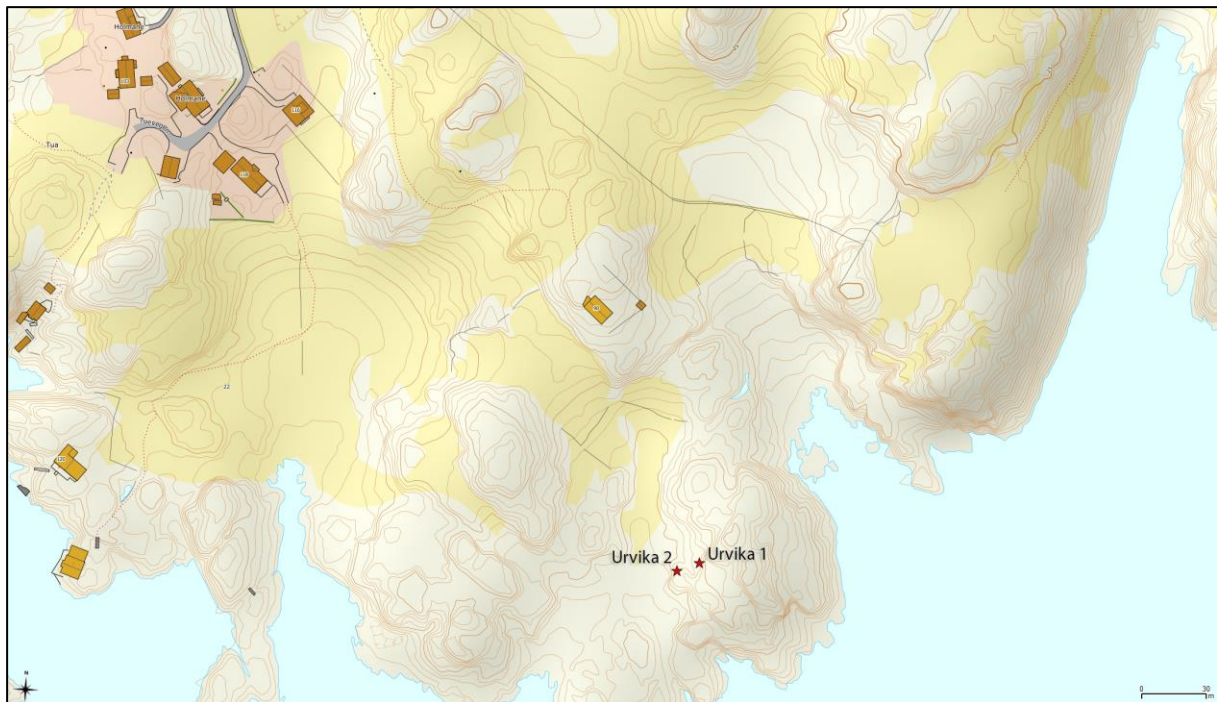
Figur 5. Jærtistel ved Moivika. Foto: Knut Børge Strøm.

4.2 Urvika 1

Urvika har hatt en stabil forekomst av jærtistel. Siste registrering av Lundberg fra 2010, viser forekomst av 235 planter (Lundberg 2015). De senere år har den likevel, tross ettersøk ikke blitt gjenfunnet. Siste sikre funn var i regi av Ecofact, under naturtypekartlegging i 2013. Årsak til manglende funn skal blant annet ligge i at jærtistelen har blitt sprøytet av personer som ikke ønsker å ha arten i området (informasjon fra hytteeier i området). I tillegg er det hardt beitetrykk fra sau.

Urvika er et typisk småkupert sprekkelandskap langs kysten, med flekker av lite gjødslet/ugjødslet naturbeitemark. I 2013 ble jærtistel funnet i små mengder blant steinblokker tett inntil en bergvegg. Denne vekstlokaliteten ble ikke gjenfunnet i 2019. Ved befaring i 2019 ble det funnet 2 stengler av jærtistel relativt høyt oppe på en fjellhylle. Lokaliteten viser at jærtistelen får fotfeste der hvor beitedyrene i hovedsak ikke kommer til. Dette gjenspeiles i flere vekstlokaliteter i Hellvik-Ogna området. På tross av at tistelen ved Urvika 1 vokser relativt utilgjengelig til for beitende sau i området, var forekomsten likevel nedbeitet ved befaring i 2019.

Trusler for lokaliteten er beitende sau, sprøyting og gjødsling. Hvis det er tilfellet at lokale grunneiere sprøyter jærtistel i området, så bør det opprettes dialog med den/de aktuelle personene. Hvis sprøyting skulle vedvare, vil jærtistelen utgå fra Urvika.

Figur 6. Kartet viser lokalisering av jærtistel ved Urvika 1 og 2 (rød stjerne).

Figur 7. Vekstlokalitet for jærtistel ved Urvika. Foto: Knut Børge Strøm.

Figur 8. Jærtistelen ved Urvika 1 vokser forholdsvis høyt oppe på en berghylle. Foto: Knut Børge Strøm.

Figur 9. Plantene ved Urvika 1 var beitet ved befaring i 2019. Foto: Knut Børge Strøm.

4.3 Urvika 2

Lokaliteten er i samme området som Urvika 1, om lag 10 meter rett vest. Jærtistelen vokser også her på ugjødset vegetasjon på en fjellhylle. Ved befaring i 2019 ble det kun registrert én stengel ved denne lokaliteten. Planten var ikke beitet, men fremstår på lik linje med nabolokaliteten sårbar for dette, da den ikke vokser spesielt høyt opp. Urvika fremstår samlet sett som svært sårbare lokaliteter, da bestandene er små, og vokser i et område med både beiting og gjødsling.

Figur 10. Urvika 2. Kvit jærtistel som ikke var helt i blomst ved befaring i 2019. Foto: Knut Børge Strøm.

4.4 Holmane/Kinnarvåggapet

Det er ikke registrert funn av jærtistel ved denne lokaliteten i nyere tid, og gjeldene lokalitet anses derfor som ny i forvaltningssammenheng. Området ligger nordvest for Holmane, nedenfor hyttefeltet Kontralen, ved Kinnarvåggapet. Det ble ved befarings i 2019 funnet én stengel av jærtistel helt ytterst mot havet. Planten vokser i kystlynghei, som i vekstområdet fremstår noe rikere enn hva som er vanlig for området. Dette forklares nok med innslag av marine avsetninger i jordsmonnet. Blodtopp, føllblom, blåknapp, strandkjempe, fjærekoll, rosenrot og blåklokke vokser i tilknytning til jærtistelen.

Lokaliteten er sårbar. Planten vokser helt åpent og utsatt til. Jærtistelen vil forsvinne raskt om det innføres beite i området. Interessant bemerkning er at sommerfuglen seksdråpet blodråpesvermer fremstår som en mulig viktig pollinator for jærtistel. Denne arten ble observert å returnere til planten flere ganger.

Figur 11. Lokalitet Holmane/Kinnarvåggapet (rød stjerne).

Figur 12. Vekstlokalitet for jærtistel ved Holmane/Kinnarvåggapet. Foto: Knut Børge Strøm.

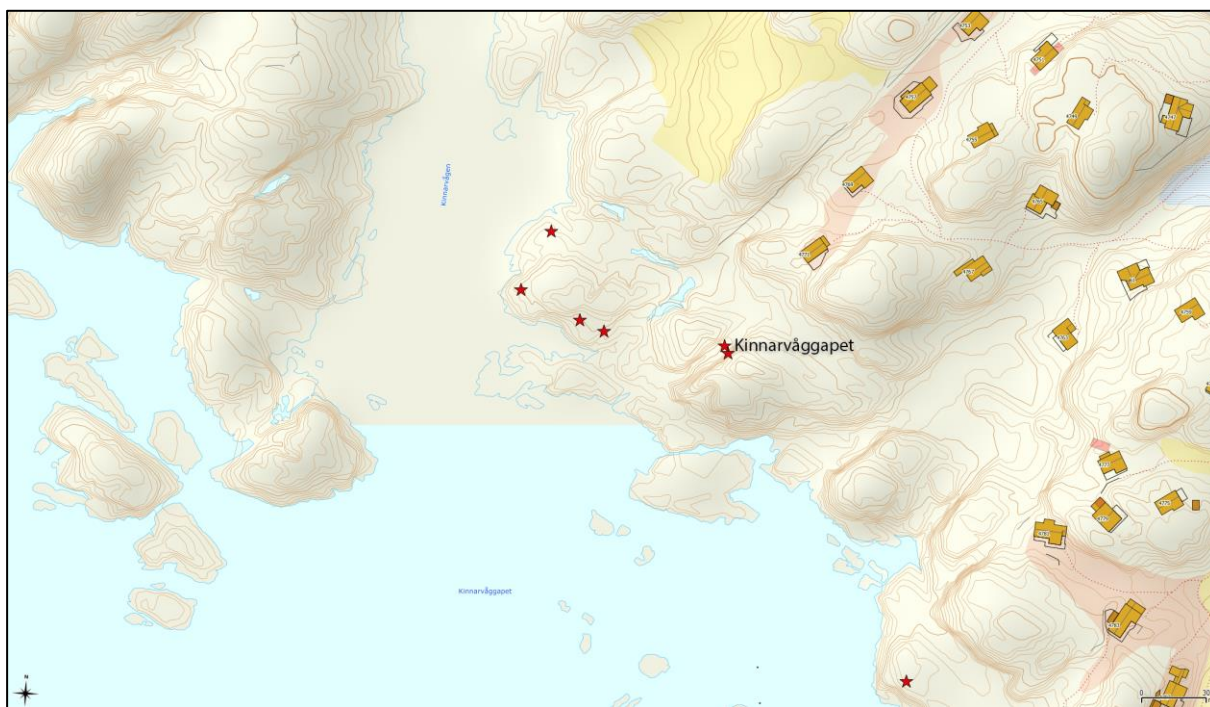
Figur 13. Forekomst av jærtistel ved gjeldene lokalitet er svært sårbar. Ved befaring i 2019 ble det kun registrert ett individ. Foto: Knut Børge Strøm.

4.5 Kinnarvåggapet

Lokaliteten er kjent, og ble sist registrert i offentlige databaser ved John Inge Johnsen i 2009 (artskart). Jærtistelen vokser her i en steinrik kløft ned mot sjøen. Ved befaring i 2019 ble det registrert gjenfunn av jærtistel. Det ble funnet 2 stengler av arten på en liten fjellhille, og 5 stengler nede i kløften, mellom store steinblokker. Vegetasjonen kan defineres som *grunnlendt*,

intermediær mark. Det beiter ikke sau i området. Som flere andre vekstlokaliteter langs det korte kyststrekket, fremstår også Kinnarvåggapet svært sårbart for ytre påvirkninger, da i særdeleshet beiting. Skulle et hardt beite innføres vil jærtistelen som vokser nede i kløften over tid utgå.

En droneflue (*Eristalis* sp.) ble registrert som pollinator på jærtistel, og var tilbakevendende med pollenkorn på overkroppen.

Figur 14. Lokalitet Kinnarvåggapet. Jærtistel vokser her i en kløft ned mot havet. Kartet viser også nærliggende vekstområder. Holmane/Kinnarvåggapet i sør, Kinnarvågen i nordvest.

Figur 15. Vekstlokalitet for jærtistel ved Kinnarvåggapet. Foto: Knut Børge Strøm.

Figur 16. Jærtistelen vokser mellom større kampesteiner nede i kløften. Foto: Knut Børge Strøm.

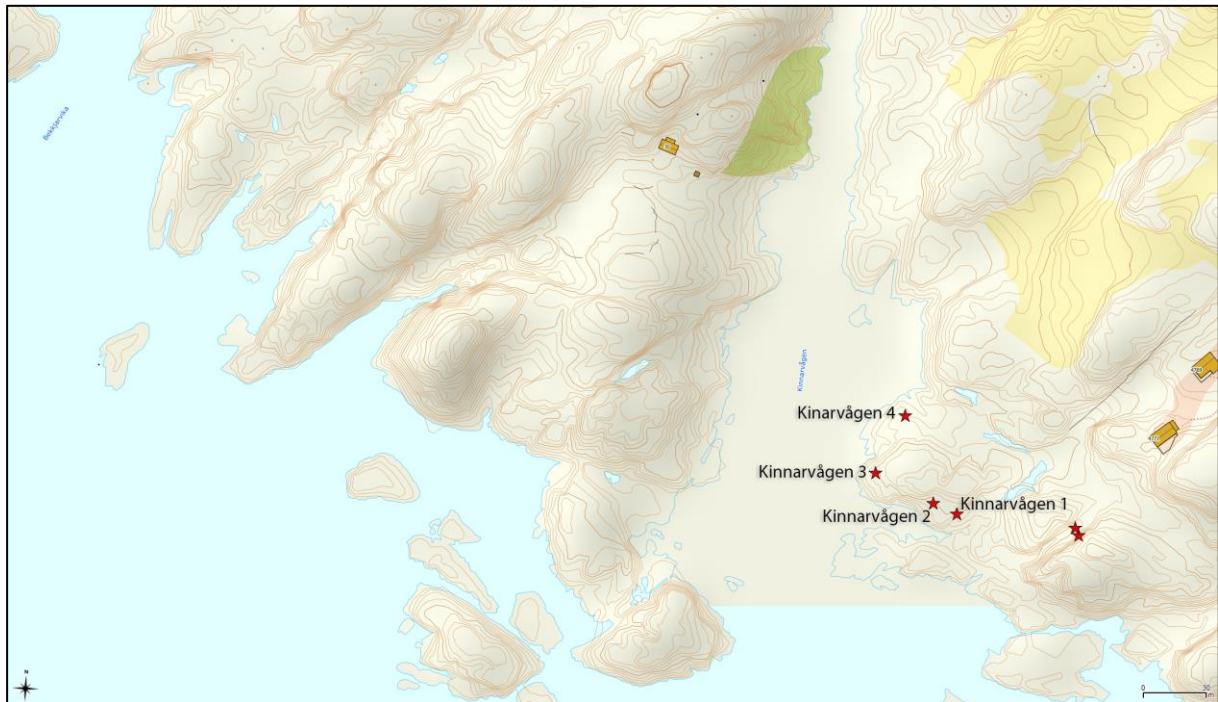
Figur 17. Jærtistel på en fjellhulle ved Kinnarvåggapet. Foto: Knut Børge Strøm.

4.6 Kinnarvågen 1

Kinnarvågen ved Stølen er en av få kjente vekstlokaliteter for jærtistel som har vært en del av tidligere undersøkelser. Lundberg (2015) registrerte i 2009 en tilbakegang her, med 7 planter/individ. Fylkesmannen, i dialog med grunneier innførte i tidsperioden 2009-2014 gjerde for å holde beitedyr ute. Dette for å styrke og ivareta bestanden av jærtistel i området. I 2014 registrerte Lundberg en liten oppgang, med funn av 11 planter/individ.

Ecofact registrerte i 2019 ytterligere oppgang av jærtistel ved Kinnarvåg. Vekstområdene er delt inn i Kinnarvåg 1, 2, 3 og 4. Alle dellokalitetene er i umiddelbar nærhet til hverandre, men har en avstand på mer enn 5 meter mellom hver forekomst, og tas derfor ut som egne bestand.

Det ble telt 5 stengler av jærtistel ved Kinnarvåg 1. Av disse, var kun én i blomst. Plantene vokser i bergsprekker helt ytterst mot sjøen, i grunnlendt, intermediær mark.

Figur 18. Kartet viser samlet oversikt over Kinnarvågen lokalitet 1-4.

Figur 19. Jærtistel ved Kinnarvågen 1. Foto: Knut Børge Strøm.

4.7 Kinnarvågen 2

Dellokaliteten er 10 meter vest for Kinnarvåg 1. Det ble registrert 9 stengler av jærtistel her. Plantene vokser i relativt dype bergsprekker ytterst mot sjøen, i grunnlendt, intermediær mark.

Figur 20. Jærtistelen ved Kinnarvågen 2 vokser i en dyp bergsprekk. Foto: Knut Børge Strøm.

4.8 Kinnarvågen 3

30 meter nordvest for Kinnarvåg 2 står én enkelt plante av jærtistel i en forsenkning i terrenget. Verdt å bemerke seg er at vekstlokaliteten er veldig nærme sjølinjen, og at det ligger et litoralbasseng rett ved siden av planten. Dette kan tyde på at jærtistelen har god salttoleranse.

Figur 21. Vekstområde for jærtistel ved Kinnarvågen. Foto: Knut Børge Strøm.

4.9 Kinnarvågen 4

Dellokalitet 4 er den som ligger nærmeste aktivt beiteområde, og oppsatt gjerde. Jærtistelen er her tilnærmet helt nedbeitet. Plantene står i en grunn forsenkning i berget med *intermediær, grunnlendt mark*. Tilsynelatende ser sauene plantene og klarer å komme seg forbi gjerdet. Det ble telt om lag 20 stengler av jærtistel i bergsprekken.

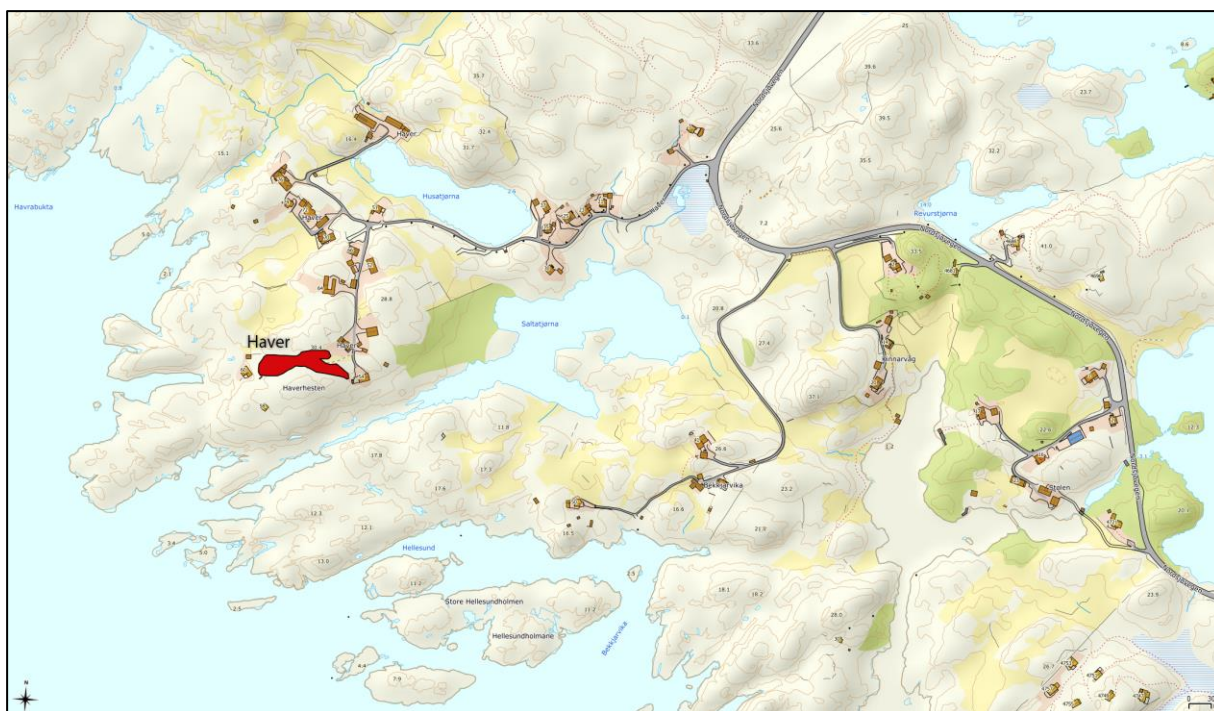
Figur 22. Jærtistelen vokser om lag 20 meter innenfor gjerdet. Foto: Knut Børge Strøm.

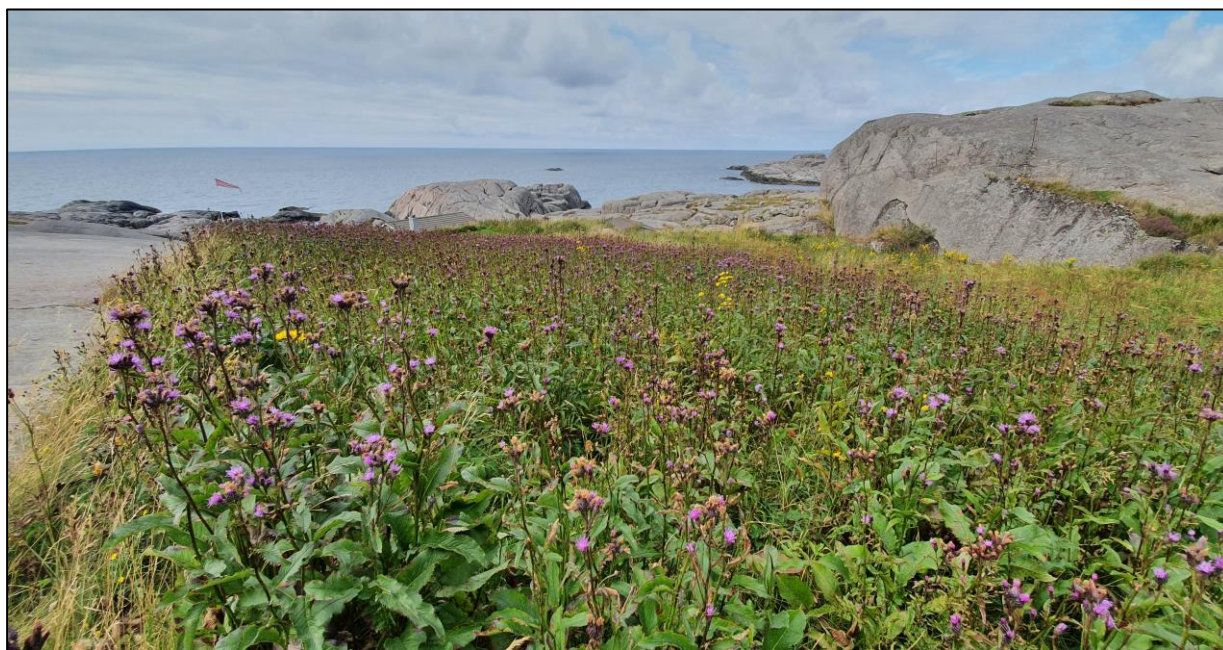
Figur 23. Plantene ved dellokalitet 4 vokser i en grunn bergsprekk, og var beitet ved befarung i 2019. Foto: Knut Børge Strøm.

4.10 Haver - hovedlokalitet

Lokaliteten huser nok det som er Norges største forekomst av jærtistel. Området er godt kjent og har blitt overvåket og skjøttet over flere år. Jærtistelen vokser i store mengder på en gammel, brakklagt beitemark. Antall individer er svært vanskelig å anslå eksakt. Lundberg registrerte i 2014 4767 "stilker" av jærtistel i deler av dette området. Det er uvisst hvor stor del av lokaliteten som ble talt opp, men ut ifra bildet i gjeldene årsrapport kan det se ut som om lokaliteten har hatt en ytterligere økning i bestand, særlig mot vest. Brakklegging av området bør unngås. Hvis vegetasjonen i området får vokse fritt, vil dette føre til opphopning av strølag, som igjen vil fungere som grønn gjødsling. Dette vil ha negativ effekt på tistelen på sikt. Det anbefales derfor et tilpasset beite ved lokaliteten. Lokaliteten ble besøkt både i 2019 og 2020 av Ecofact.

Figur 24. Haver - hovedlokalitet. Kjerneområde er avmarkert som bestand (rødt polygon).

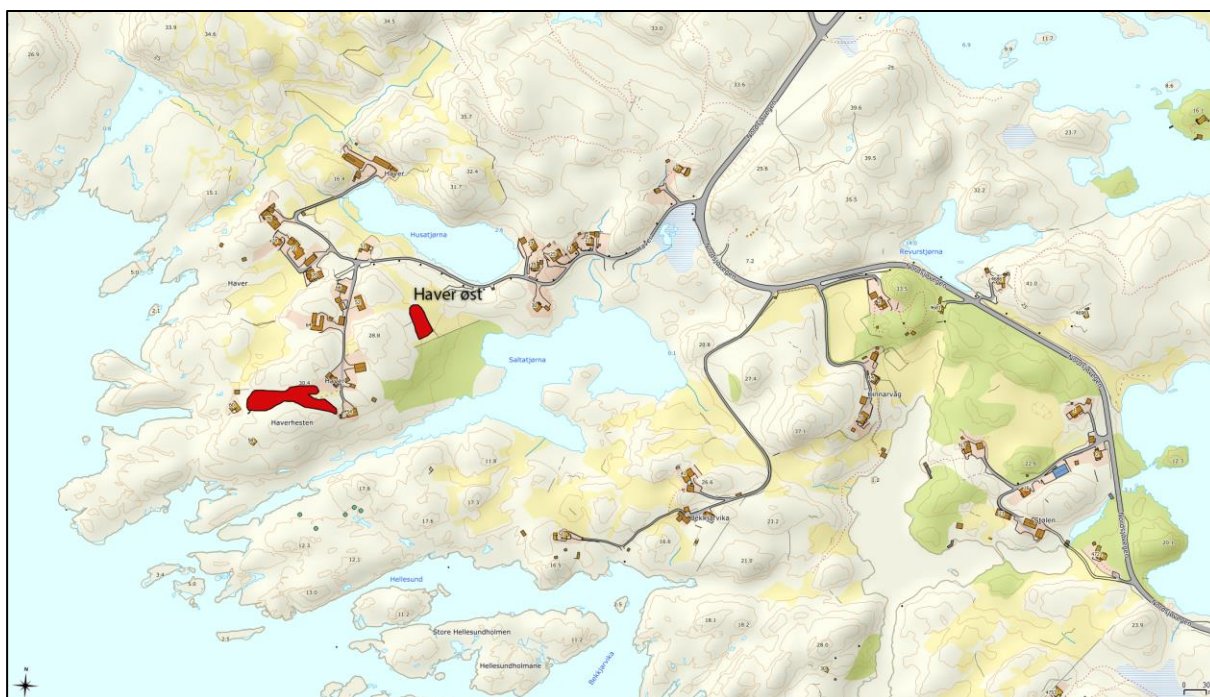
Figur 25. Stor og tett bestand av jærtistel i brakklagt beitemark. Foto: Knut Børge Strøm.

Figur 26. Jærtistel ved hovedlokalitet på Haver. Foto: Knut Børge Strøm.

4.11 Haver øst

Gjeldene lokalitet har vært kjent og overvåket over flere år. Det ble i 2010 telt 1607 stengler i den største delen av populasjonen i feltet (Lundberg 2015). Som følge av nedbeiting forsvant jærtistelen tilsynelatende fra området i 2012. Opptelling av arten i 2014 viste så forekomst av 292 blomsterbærende stengler. Ved kartlegging i 2020 har jærtistel hatt en kraftig tilbakekomst i området, og vokste nå i store mengder i den intermediære, østvendte beitemarka. Beitemarka fremstår i stor grad brakklagt, men deler blir likevel beitet av sau. Jærtistelen er derfor stedvis nedbeita. Lokaliteten burde beskyttes fra for hard beiting. Det anbefales et tilpasset beitetrykk i området.

Figur 27. Haver øst. Kjerneområde er avmarkert som bestand (rødt polygon).

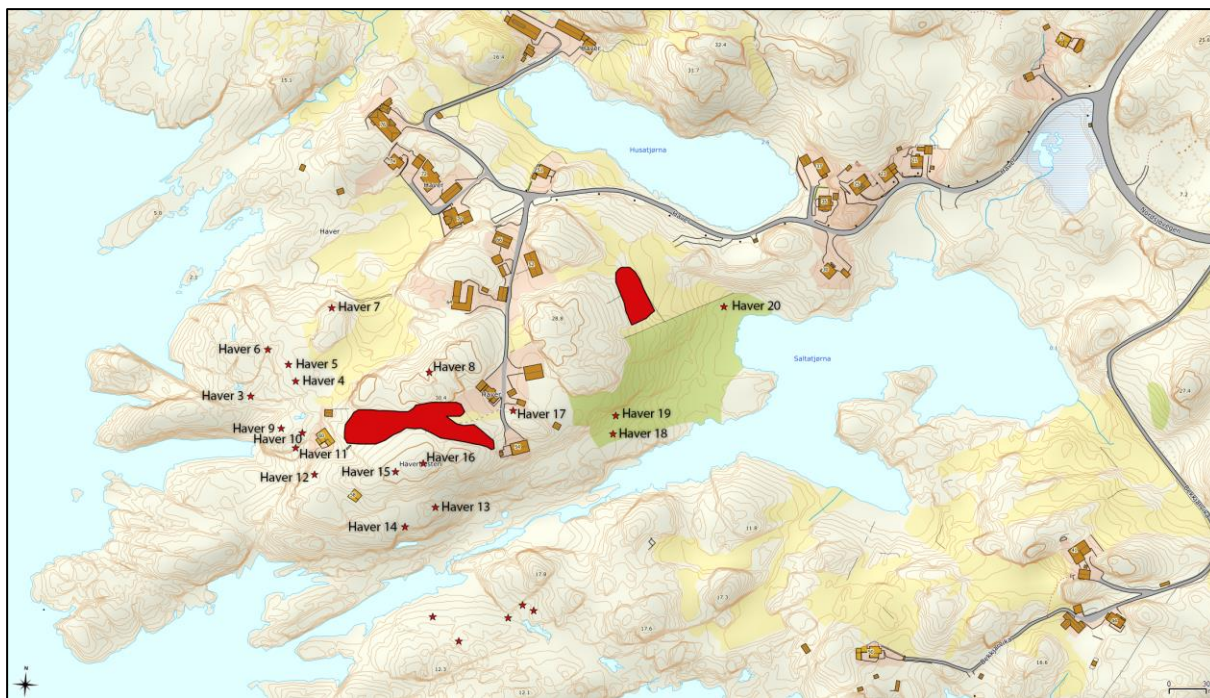
Figur 28. Lokaliteten ved Haver øst har hatt en oppgang siden forrige registrering. Foto: Knut Børge Strøm

Figur 29. Sau beiter i deler av vekstlokaliteten. Foto: Knut Børge Strøm.

4.12 Haver 3

I tilknytning til hovedlokaliteter på Haver, ble det i 2020 funnet en rekke dellokaliteter (18) i omkringliggende kystlandskap. Det virker å ha vært god spredning av arten i området. Funnene presenteres i et samlet kart under (figur 30), for så å deles inn i eget underkapittel for hver dellokalitet. Ved lokalitet Haver 3 er det registrert 5 stengler av jærtistel i en relativt fuktig bergsprekk ut mot havet.

Figur 30. Kartet viser samlet oversikt over dellokaliteter ved Haver (rød stjerne). Nummerering starter fra 3, og opp til 20. I alt 18 dellokaliteter med minst 5 meters avstand mellom hver forekomst er kartfestet.

Figur 31. Haver 3. Jærtistel vokser her i en fuktig bergsprekk i sammen med blant annet kattehale og blåtopp. Foto: Knut Børge Strøm.

4.13 Haver 4

Typisk vekstområde for jærtistel i området. Plantene vokser i *intermediær grunnlendt mark*, sannsynligvis med innslag av marine avsetninger i jordsmonnet. Vekstområde fremstår som smale flekker med vegetasjon mellom nakent berg. Det ble grovt anslått å være 25 stengler av jærtistel ved befaring i 2020.

Figur 32. Jærtistel ved Haver 4. Det ble erfart ved befaring i 2020, at tistelen som vokser i grunnlendt mark kan ha en kortere blomstringstid enn planter som vokser i områder med beitemark og friskere jord. Dette vil kunne ha en sammenheng med tykkelse på jordsmonn, uttørking, oppvarming m.m.

4.14 Haver 5

Vekstlokaliteten er kjent. Plantene vokser i intermediær, grunnlendt mark. Området er sårbart, da det ligger i et område som blir mye benyttet av hyttebeboere. Fylkesmannen ved Einar Heegaard mfl. har kartfestet lokaliteten i Artskart (Artsdatabanken 2020). Det er ikke talt stengler i området, men registrert forekomst av et større antall planter.

Figur 33. Bestand av jærtistel ved haver 5. Foto: Knut Børge Strøm.

4.15 Haver 6

Det er registrert 8 stengler av jærtistel ved dellokaliteten. Plantene vokser i direkte tilknytning til et opparbeidet fritidsområde. Noen av plantene vokser gjennom en tretrapp som går ned til en grillplass. Svært sårbar lokalitet, som fort blir fjernet som "ugress". Dialog med grunneier anbefales.

Figur 34. Jærtistelen vokste gjennom trappen ved befaring i 2020. Foto: Knut Børge Strøm.

4.16 Haver 7

Jærtistelen vokser i intermediær grunnlendt mark. Det ble telt 3 stengler under befaring i 2020.

Figur 35. Dellokalitet ved Haver 7. Foto: Knut Børge Strøm.

4.17 Haver 8

Vekstlokaliteten består av en forsenkning i terrenget med intermediaær, brakklagt naturbeitemark. Det ble i 2020 registrert 2 stengler av jærtistel her. Steinhumle ble observert som pollinator på plantene.

Figur 36: Dellokalitet ved Haver 8. Foto: Knut Børge Strøm.

4.18 Haver 9

Plantene vokser i intermediaær grunnlendt mark, sannsynligvis med innslag av marine avsetninger i jordsmonnet. Vekstområde fremstår som smale flekker med vegetasjon mellom nakent berg/strandberg. Det ble anslått å være 18 stengler av jærtistel ved befarings i 2020.

Figur 37: Vekstlokalitet ved Haver 9. Foto: Knut Børge Strøm.

4.19 Haver 10

Plantene vokser i intermediær grunnlendt mark, sannsynligvis med innslag av marine avsetninger i jordsmonnet. Vekstområde fremstår som smale flekker med vegetasjon mellom nakent berg/strandberg. Det registrert 3 stengler av jærtistel ved befaring i 2020.

Figur 38. Vekstlokalitet ved Haver 10. Foto: Knut Børge Strøm.

4.20 Haver 11

Plantene vokser i intermediær grunnlendt mark, sannsynligvis med innslag av marine avsetninger i jordsmonnet. Vekstområde fremstår som smale flekker med vegetasjon mellom nakent berg/strandberg. Det registrert 8 stengler av jærtistel ved befaring i 2020.

Figur 39. Vekstlokalitet ved Haver 11. Foto: Knut Børge Strøm.

4.21 Haver 12

Det er ved gjeldene vekstlokalitet registrert 3 stengler av jærtistel ved befaring i 2020. Plantene vokser i intermediaær kystlynghei.

Figur 40. Vekstlokalitet ved Haver 12. Foto: Knut Børge Strøm.

4.22 Haver 13

Det er ved gjeldene vekstlokalitet registrert 2 stengler av jærtistel ved befaring i 2020. Plantene vokser i intermediaær kystlynghei.

Figur 41. Vekstlokalitet ved Haver 13. Foto: Knut Børge Strøm.

4.23 Haver 14

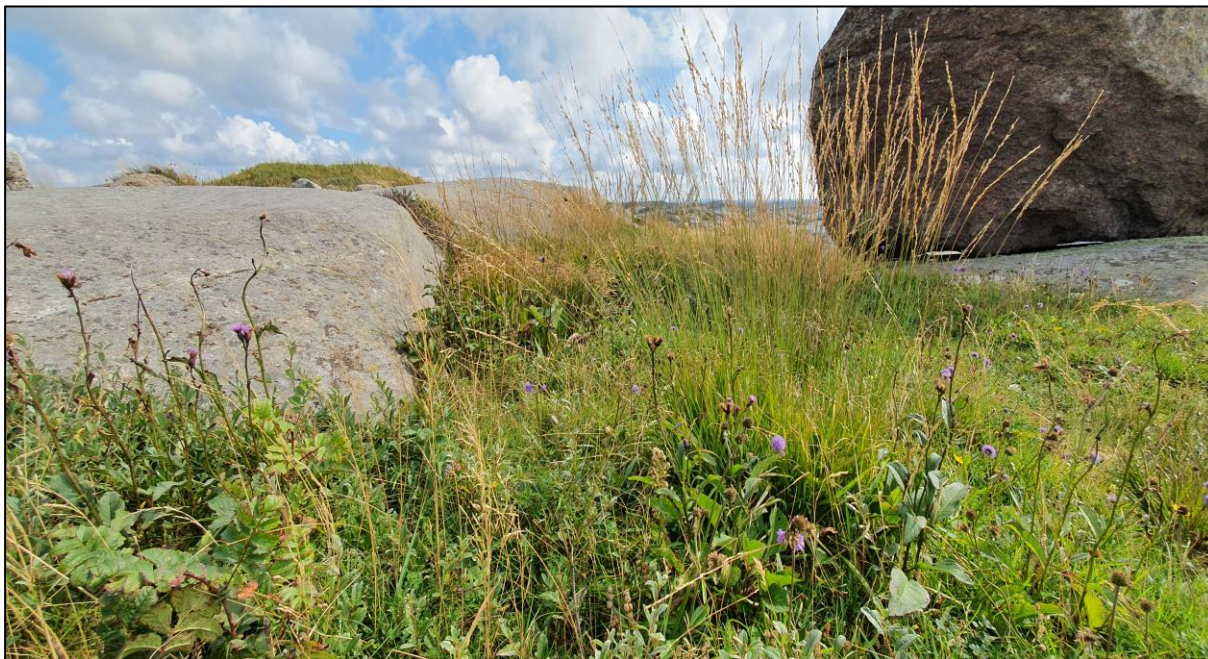
Vekstområdet ligger i en bratt skråning ned mot bukta hvor Saltatjørna har sitt utløp. Plantene vokser i intermediær, grunnlendt mark. Det er grovt anslått å være 28 stengler ved lokaliteten.

Figur 42. Vekstlokalitet ved Haver 14. Plantene vokser i et svært bratt område, og er således godt beskyttet fra både beitedyr og folk. Foto: Knut Børge Strøm.

4.24 Haver 15

Det er ved gjeldene vekstlokalitet registrert 19 stengler av jærtistel ved befaring i 2020. Plantene vokser i intermediær kystlynghei.

Figur 43. Vekstlokalitet ved Haver 15. Foto: Knut Børge Strøm.

4.25 Haver 16

Det ble ved gjeldene lokalitet registrert omlag 37 stengler av jærtistel i 2020. Plantene vokser i intermediær kystlynghei. Området er i umiddelbar nærhet av hovedlokalitet ved Haver.

Figur 44. Vekstlokalitet ved Haver 16. Foto: Knut Børge Strøm.

4.26 Haver 17

Vekstområdet har nær tilknytning til hovedlokalitet på Haver. Jærtistelen vokser her i intermediær kystlynghei, tett opp mot hytte og vei. Lokaliteten er sårbar. Hytteiere kan fort

finne på å rydde området, da det fremstår som noe rotete kantvegetasjon. Oppslag av lauvtrær truer tistlene. Det ble registrert om lag 25 stengler av jærtistel ved befaring i 2020.

Figur 45. Vekstlokalitet ved Haver 17. Foto: Knut Børge Strøm.

4.27 Haver 18 og 19

Interessant vekstlokalitet. Jærtistlene vokser i en gammel intermediær naturbeitemark, som er i et fremskredet stadium av gjenvekst. Beitemarka er i en tidlig gjenvekstsuksesjon, med tett oppslag av osp og eik. Feltvegetasjonen fremstår fortsatt engpreget. Hvis gjenvekst fortsetter vil lokaliteten over tid omdannes til skogsmark, og jærtistelen vil forsvinne. Området kunne vært spennende i restaureringssammenheng, for å se om det er mulig å få tilbake naturtypekvaliteter og jærtistel i større antall. Det ble ved befaring i 2020 registrert 5 stengler av jærtistel ved de to dellokalitetene.

Figur 46. Vekstlokalitet ved Haver 18. Foto: Knut Børge Strøm.

Figur 47. Vekstlokalitet ved Haver 19. Foto: Knut Børge Strøm.

4.28 Haver 20

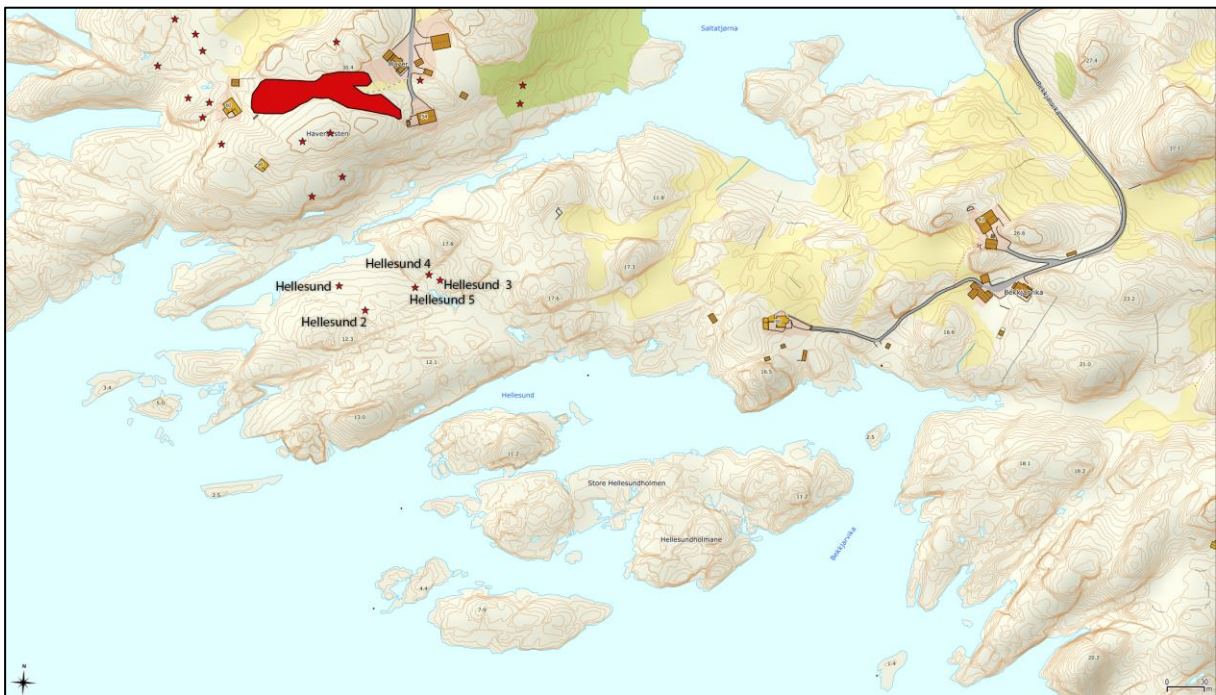
Tilsvarende vekstlokalitet som Haver 18 og 19, men lokaliteten ligger ca. 150 meter lenger nordøst. Jærtistelen vokser i en gammel intermediær naturbeitemark, som er i et fremskredet stadium av gjenvekst. Beitemarka er i en tidlig gjenvekstsuksesjon, med tett oppslag av osp og eik. Feltvegetasjonen fremstår fortsatt engpreget. Hvis gjenvekst fortsetter vil lokaliteten over tid omdannes til skogsmark, og jærtistelen vil forsvinne. Området kunne vært spennende i restaureringssammenheng, for å se om det er mulig å få tilbake naturtypekvaliteter og jærtistel i større antall. Det ble ved befarings i 2020 registrert 3 stengler av jærtistel ved dellokaliteten.

Figur 48. Vekstlokalitet ved Haver 20. Foto: Knut Børge Strøm.

4.29 Hellesund

Lokalitetene ved Hellesund fremstår som helt nye vekstområder for jærtistel. Plantene har med stor sannsynlighet spredd seg fra hovedlokalitet ved Haver. Funn ved Hellesund bidrar til inntrykket av at jærtistel har en positiv bestandsutvikling etter resultater fra kartlegging i 2019-2020. Hellesund området har 5 dellokaliteter (figur 49).

Figur 49. Dellokaliteter ved Hellesund (rød stjerne).

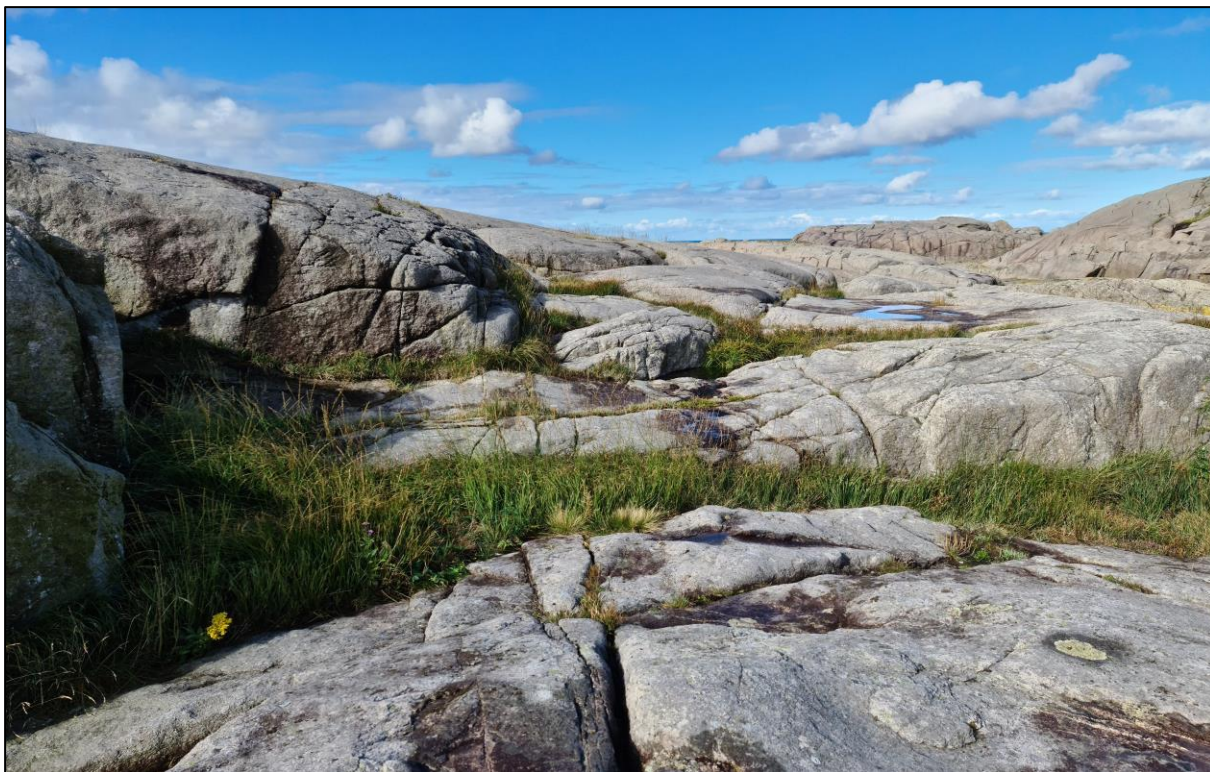
Under kartlegging i 2020 ble det registrert 3 stengler av jærtistel ved dellokalitet Hellesund. Plantene vokser i intermediær grunnlendt lyngmark.

Figur 50. Vekstlokalitet ved Hellesund. Foto: Knut Børge Strøm.

4.30 Hellesund 2

Det ble ved kartlegging i 2020 registrert 1 plante av jærtistel ved gjeldene lokalitet. Vekstområdet er typisk for arten, med intermediær grunnlendt mark i et mosaikkpreget kystlandskap.

Figur 51. Vekstlokalitet ved Hellesund 2. Foto: Knut Børge Strøm.

4.31 Hellesund 3

Det ble ved kartlegging i 2020 registrert 9 stengler av jærtistel ved gjeldene lokalitet. Vekstområdet er typisk for arten, med intermediær grunnlendt mark i et mosaikkpreget kystlandskap.

Figur 52. Vekstlokalitet ved Hellesund 3. Foto: Knut Børge Strøm.

4.32 Hellesund 4

Det ble ved gjeldene lokalitet registrert omlag 23 stengler av jærtistel i 2020. Plantene vokser i intermediær kystlynghei.

Figur 53. Vekstlokalitet ved Hellesund 4. Foto: Knut Børge Strøm.

4.33 Hellesund 5

Det ble ved kartlegging i 2020 registrert 28 stengler av jærtistel ved gjeldene lokalitet. Vekstområdet er typisk for arten, med intermediær grunnlendt mark i et mosaikkpreget kystlandskap.

Figur 54. Vekstlokalitet ved Hellesund 5. Foto: Knut Børge Strøm.

5 FUNNLISTE

Tabell 1. Oversikt over forekomster og bestandsutvikling for jærtistel i undersøkte områder mellom Hellvik-Ogna/Sirevåg 2019-2020. Historiske data er hentet fra Lundberg (2015). Lokaliteter fra Urvika, Kinnarvågen og Haver 18/19 er slått sammen i tabellen, da dette er lokaliteter i umiddelbar nærhet av hverandre. Der hvor data ikke foreligger for lokalitet/år er det benyttet "xx" i tabellen.

Lokalitet	2010	2014	2019	2020	Tilstand/utvikling
Moivika	83	68	83	xx	Stabil - Oppgang
Urvika 1 og 2	235 + 2 (i 2009)	xx	3	xx	Kraftig tilbakegang i Urvika området som helhet.
Holmane/Kinnarvåggapet	xx	xx	1	xx	Ny lokalitet i 2019. Svært sårbar.
Kinnarvåggapet	xx	xx	7	xx	Gjenfunn fra 2009 (artskart).
Kinnarvågen 1-4	7 (i 2009)*	11*	35	xx	Oppgang fra tidligere år.
Haver	1974*	4767*	xx	Registrert forekomst.	Oppgang fra tidligere år.
Haver øst	1607	292	xx	Registrert forekomst.	Oppgang fra registrering i 2014.
Haver 3	xx	xx	xx	5	Ny dellokalitet i 2020.
Haver 4	xx	xx	xx	25	Ny dellokalitet i 2020.
Haver 5	xx	xx	xx	Registrert forekomst.	Stabil. Kjent lokalitet.
Haver 6	xx	xx	xx	8	Ny dellokalitet i 2020.
Haver 7	xx	xx	xx	3	Ny dellokalitet i 2020.
Haver 8	xx	xx	xx	2	Ny dellokalitet i 2020.

Haver 9	xx	xx	xx	18	Ny dellokalitet i 2020.
Haver 10	xx	xx	xx	3	Ny dellokalitet i 2020.
Haver 11	xx	xx	xx	8	Ny dellokalitet i 2020.
Haver 12	xx	xx	xx	3	Ny dellokalitet i 2020.
Haver 13	xx	xx	xx	2	Ny dellokalitet i 2020.
Haver 14	xx	xx	xx	28	Ny dellokalitet i 2020.
Haver 15	xx	xx	xx	19	Ny dellokalitet i 2020.
Haver 16	xx	xx	xx	37	Ny dellokalitet i 2020.
Haver 17	xx	xx	xx	25	Ny dellokalitet i 2020.
Haver 18/19	xx	xx	xx	5	Ny dellokalitet i 2020.
Haver 20	xx	xx	xx	3	Ny dellokalitet i 2020.
Hellesund	xx	xx	xx	3	Ny dellokalitet i 2020.
Hellesund 2	xx	xx	xx	1	Ny dellokalitet i 2020.
Hellesund 3	xx	xx	xx	9	Ny dellokalitet i 2020.
Hellesund 4	xx	xx	xx	23	Ny dellokalitet i 2020.
Hellesund 5	xx	xx	xx	28	Ny dellokalitet i 2020.

*Historiske data fra Lundberg (2015) var noe vanskelig å tolke, da det ikke var fullstendig samsvar mellom tekstlig beskrivelse og tabell. Funn er heller ikke kartfestet, noe som gjør det vanskelig å vite eksakt hvor undersøkte lokaliteter er. Dette gjelder områdene ved Kinnarvågen og Haver. Det er valgt å benytte tekstlig beskrivelse som bakgrunn for oversikt over bestandsutvikling ved Kinnarvågen 1-4 og Haver, da aktuelle data fremstår mest korrekt.

6 REFERANSER

Artsdatabanken 2018. Ny rødliste for naturtyper 2018. Nettversjon: <https://artsdatabanken.no>.

Direktoratet for naturforvaltning. 2007. *Kartlegging av naturtyper - Verdsetting av biologisk mangfold*. DN-håndbok 13 2. utgave 2006 (oppdatert 2007).

Lundberg, A. 2015. *Faggrunnlag for dvergmarikåpe, saronnellik, ekornsvingel, islandsgrønkurle, jærflangre, jærtistel og skredmjelt i Noreg*. Årsrapport for 2014.